

Masová kultura

Úvod do uměnovědných studií

Masová kultura

- ▶ Převážně pejorativní označení pro **kulturu ovládanou zbožním principem**, jež je považována za:
  - ▶ neautentickou
  - ▶ manipulativní
  - ▶ esteticky podřadnou
- ▶ Stojí proti:
  - ▶ autentické lidové kultuře
  - ▶ vysoké kultuře

Pojmy k masové kultuře

- ▶ masa
- ▶ masové publikum
- ▶ masová komunikace
- ▶ masová kultura

Masa

- ▶ velký soubor
- ▶ není diferencovaná
- ▶ převážně záporná podoba
- ▶ postrádá pořádek
- ▶ je projevem masové společnosti

Masové publikum

- ▶ početné
- ▶ velmi rozptýlené
- ▶ neinteraktivní a anonymní
- ▶ heterogenní
- ▶ neorganizované a neschopné samostatné akce

Masová komunikace

- ▶ velký rozsah
- ▶ jednosměrný tok
- ▶ asymetrie
- ▶ neosobní a anonymní
- ▶ propočítaný vztah
- ▶ standardizovaný obsah

Masová kultura

- ▶ není tradiční
- ▶ není elitní

- ▶ je produkována masově
- ▶ je populární (pop x folk)
- ▶ je komercializovaná
- ▶ je homogenizovaná

Tradice kritiky masové kultury

- ▶ diskuse o technice a umění ve 20. letech vesměs optimistická, ve 30. letech střízlivění (viz také W. Benjamin)
- ▶ **kritika zprava** – konzervativní kulturní kritika
  - ▶ předchůdcem Matthew Arnold (1822-1888), *Culture and Anarchy* (1869) – culture – „the best which has been thought and said in the world“
  - ▶ Frank Raymond Leavis (1895-1978) – 30.-50. léta v Británii – literární kritika, *Mass Civilisation and Minority Culture* (1930)
- ▶ **kritika zleva** – varianty marxismu
  - ▶ 30. léta – frankfurtská škola

Dwight Macdonald

- ▶ Tradiční kultura
  - ▶ Highbrow Culture
  - ▶ Lowbrow Culture

  - ▶ Vysoká a lidová paralelní, nikoliv konkurenční

- ▶ Jevy v moderní kultuře
  - ▶ Mass Culture – kopíruje a míchá vysokou a lidovou kulturu
  - ▶ Middelbrow Culture – korupce vysoké kultury
    - ▶ „Masscult and Midcult.“ *Against the American Grain.* (1962)

Kulturní průmysl

- ▶ Zdání: demokratičnosti, individuality a diverzity
- ▶ Realita: autoritářství, konformita a standardizace

- ▶ “Zábava je pokračováním práce v pozdním kapitalismu. Je vyhledávána tím, kdo se chce vyhnout mechanizovanému pracovnímu procesu, aby se na něj znovu připravil.“
  - ▶ Adorno-Horkheimer (1989: 156)

Kulturní průmysl

- ▶ Walter Benjamin (1892 – 1940)
  - ▶ Umělecké dílo ve věku své technické reprodukovatelnosti
    - ▶ Aura (uměleckého díla)
    - ▶ Technická reprodukovatelnost
    - ▶ Demokraticizace umění (?)

- ▶ T.W. Adorno (1903 – 1969)
  - ▶ O **fetišovém** charakteru v hudbě a regresi sluchu
    - ▶ Degenerace vkusu
    - ▶ Fetišový – zbožní charakter

Literatura v češtině

▶ Učebnice:

- ▶ McQuail, Denis: *Úvod do teorie masové komunikace*. Praha 1999.
- ▶ DeFleur, Melvin L. – Ballová-Rokeachová, Sandra J.: *Teorie masové komunikace*. Praha 1966.

▶ Primární texty:

- ▶ McLuhan, Marshall: *Jak rozumět médiím*. Praha 1991.
- ▶ Eco, Umberto: *Skeptikové a těšitelé*. Praha 1995.
- ▶ Bell, Daniel: *Kulturní rozpory kapitalismu*. Praha 1999.

Postmoderní kultura

Úvod do uměnovědných studií

Post - ...

- ▶ Postmoderna – Moderna
- ▶ Post – kolonialismus, marxismus, strukturalismus, industriální společnost
- ▶ Lineární vs. cyklické pojetí dějin
  - ▶ Evoluce, pokrok

Postmoderna

- ▶ Nahrazení sémantiky syntaxí (F. Koukolík)
- ▶ Odmítnutí meta-narace
- ▶ Vizuální kultura
- ▶ Estetizace každodennosti (a anestetizace)

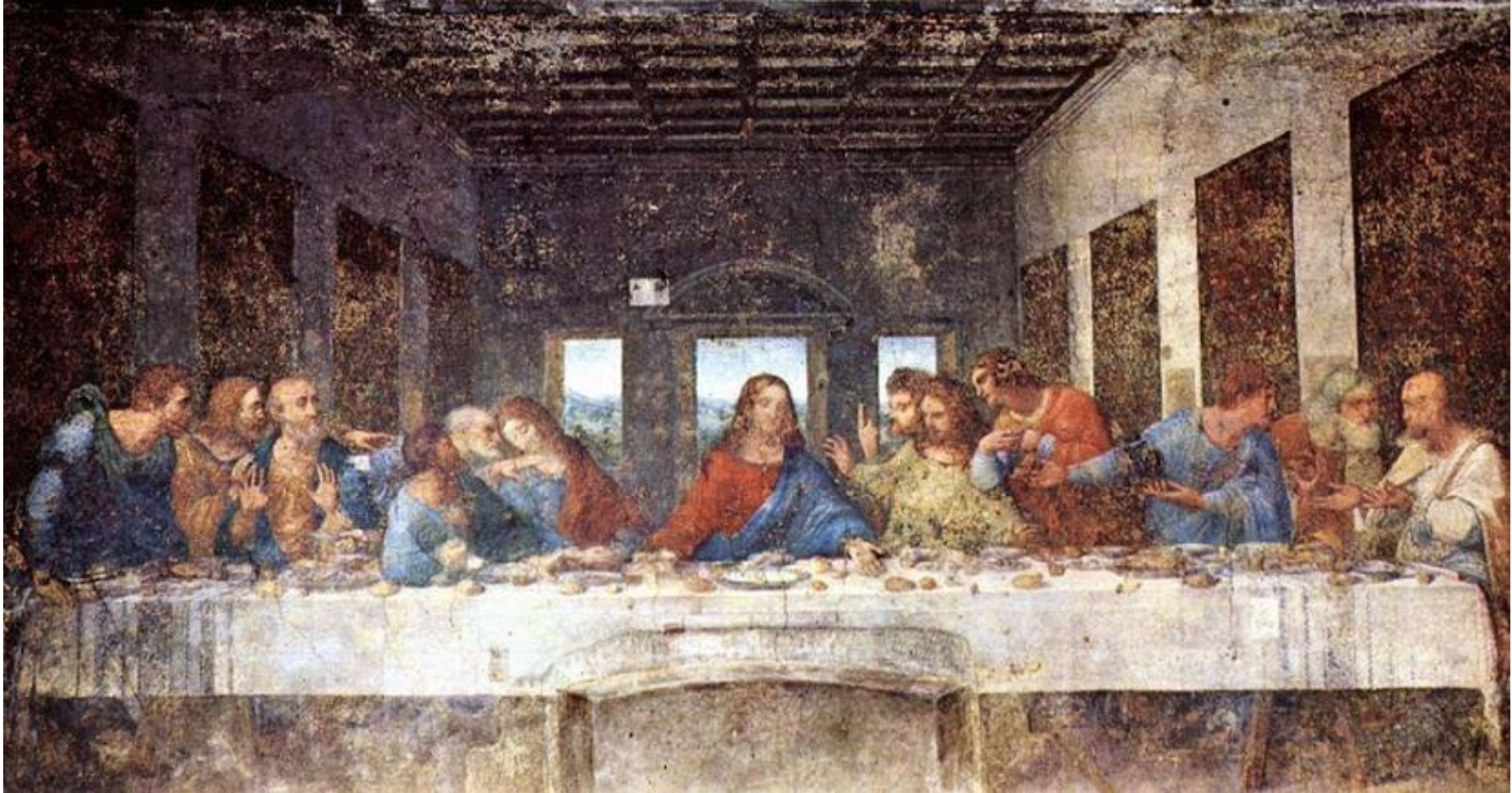
Postmoderna a umění

- ▶ Hodnota uměleckého díla – historicky a společensky podmíněné preference
- ▶ Interpretace – nehledá pravdu
- ▶ Sbližování (vysokého) umění a popkultury
- ▶ Styl vs. obsah
- ▶ Reference, odkazování, koláž

Diskuse o postmoderně

- ▶ Lesslie Fiedler: „Cross the Border – Close the Gap“ 1969 - literatura
- ▶ Charles Jencks – architektura 1975
- ▶ Jean-François Lyotard – 1979 filozofie „La Condition postmoderne“
- ▶ Jürgen Habermas – kritika z pozice frankfurtské školy
- ▶ Wolfgang Iser

Zkouška

- ▶ Semestrální práce – max. 30 bodů
- ▶ Test (35 otázek) – max. 70 bodů

- ▶ Celkem max. 100 bodů

- ▶ Absolvování
  - ▶ Odevzdat práci
  - ▶ Test na min. 36 bodů
  - ▶ V součtu min. 51 bodů